

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Людмил Вагалински (НАИМ-БАН) за дисертацията „АНТИЧНИТЕ НАДПИСИ НА ДИОНИСОПОЛ. Издание на текстовете с коментар и анализ на езиковите и ономастичните данни“ на **НИКОЛАЙ СТЕФАНОВ ШАРАНКОВ** (катедра „Класическа филология“ на СУ „Св. Климент Охридски“) за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Изборът на темата е оправдан. Въвеждането в научно обръщение на два пъти повече надписи от досега известните от града и неговата територия (80 срещу 37) е само по себе си категорична предпоставка за приносно изследване.

Впечатлява подробното, логично подредено и лишено от повторения съдържание. Трябва да си „смялял“ темата, да ти е „отлежала“ в съзнанието, за да създадеш такава.

Докторантът си поставя за цел „да приготви отговарящо на съвременните критерии издание“, чиито надписи да „представи с нужния коментар, както и анализ на съдържащите се в тях езикови и ономастични данни“ (с. 1). Зад тази скромна формулировка се крие каменната история на Дионисопол за около 700 години.

В „История на проучванията“ (точка 0.2, с. 7-17) авторът не просто преразказва, а анализира критично научни изследвания, свързани с темата. Прави го хем обобщаващо, хем изчерпателно, разказвайки увлекателно как се развива във времето научното знание по предмета на дисертацията му.

Корпус на надписите от Дионисопол (Първа част, с. 19-173) е основата на изследването. Той е структуриран подходящо. Напътствена „Бележка за изданието“ улеснява възприемането му. Най-важната характеристика на надписите – тяхната датировка – е акцент на корпуса. За целта, Н. Шаранков е надскочил обичайното позоваване на палеографски особености,

просопография и ономастика, разработвайки хронология на шрифтове, на материала на надписите и на каменоделския стил. Много полезен е преводът на български, направен от Н. Шаранков за всеки надпис от корпуса му. Коментарът към повечето надписи е сам по себе си научна публикация. Ще спомена само два от многобройните приносни изводи на автора: наложеното схващане, че Дионисопол е милетска колония, е неоснователно (с. 26-27); градът не е сменял своето име в края на IV в. пр. Хр. (с. 26).

Седемдесет и четири от 80 дионисополски надписа са съставени на старогръцки език. Авторът го изследва във втората част на дисертацията. Става ясно, че наличната изворова база не позволява да се установи йонийска или дорийска колония е Дионисопол. Според езика и устройството на града, неговите жители се придържали стриктно към тогавашната гръцка култура. Тези изводи на Н. Шаранков са добре защитени.

Собствените имена в дионисополските надписи са анализирани в отделна, трета, част от дисертацията. Данни за успешно интегриране на траки в Дионисопол се появяват едва от около 100 година след Хр. насетне (с. 270). Пределно изчерпателно е проследено името на града във възможните исторически извори – епиграфски, нумизматични, литературни. Авторът поправя критични издания на Плиний Стари и Стефан Византийски (последните са публикувани съответно в 2017 и 2014 г.), в които топонимът Роколе е изписан неправилно – грешка, която подвела мнозина учени да изведат етимологията му от три различни езика: тракийски, скитски или гръцки. Мнимата тракийска глоса Даса полис е аргументирано разпозната като Дакибиза – град във Витиния (днешният Гебзе в Турция).

Заклучението (с. 296-299) откроява основните изводи на дисертацията. Античен Дионисопол се придържал консервативно към гръцката културна традиция в продължение на 700 години, следвайки нейните високи постижения. Десет неизвестни лексеми, установени в корпуса, обогатяват знанието за

развитието на гръцкия език като цяло. Данните, извлечени от 550 лични имена, показват, че изразът „смесени елини“ у Псевдо-Скимнос, би трябвало да се тълкува по-скоро като разнородни по произход елини, отколкото като гръко-варварско смесено население. Дионисопол не е променял своето име от първата половина на IV в. пр. Хр. до средата на VI в. сл. Хр.

Стремежът на автора към максимална изчерпателност е съчетан със предпазливостта на зрял учен – виж, например, с. 57, 182-183 и 269.

Изказът на Н. Шаранков е стегнат и същевременно богат като лексика. Чете се леко. Липсата на каквато и да е граматическа грешка е забележителна дори за един класически филолог.

Автосправката за приносите на дисертацията е вярна (с. 300).

Библиографията е сведена до необходимите за темата заглавия, като всички са цитирани в изложението.

Приложените изчерпателни индекси затвърждават впечатлението за готово за публикуване научно изследване.

Сто петдесет и седем качествени изображения, събрани в отделно Приложение, илюстрират и подкрепят анализа и изводите на автора.

Рецензираната дисертация е напълно самостоятелно и приносно научно изследване. Дано бъде обнародвано скоро, защото представя в отлична светлина съвременната българска хуманитаристика.

Предлагам на Научното жури да присъди на Николай Стефанов Шаранков образователната и научна степен „доктор“.

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Lyudmil Vagalinski (NAIM-BAS) for the dissertation
“**THE ANTIQUE INSCRIPTIONS OF DIONYSOPOLIS**. Edition of the
texts with comment and analysis of the language and onomastic data” of

NICOLAY STEFANOV SHARANKOV (Department of Classical Philology at Sofia University “St. Kliment Ohridski”) to award the educational and scientific degree "doctor"

Choosing the subject is justified. It introduces a scientific discourse including twice as many inscriptions as those known thus far from the city and its territory (80 vs. 37), which is in itself a strong prerequisite for a scholar contribution.

The detailed, logically arranged content without repetitions is impressive. Such content cannot be obtained without complete immersion in and assimilation of the subject.

The PhD student aims to "prepare a study that meets the contemporary scientific criteria", whose inscriptions are to "present with the necessary comment as well as an analysis of the language and onomastic data contained therein" (p. 1). Behind this modest formulation lies the stone history of Dionysopolis for about 700 years.

In "History of studies" (point 0.2, pp. 7-17) the author does not just retell but also analyzes critical research related to the topic. He makes both summarizes and exhaustively tells, in a fascinating way, how scientific knowledge has developed in the subject of his dissertation.

Corpus of Dionysopolis inscriptions (First part, pp. 19-173) is the basis of the study. It is structured appropriately and a guideline "Note on the edition" facilitates its perception. The most important feature of the inscriptions – their dating – is an emphasis of the Corpus. For this purpose, N. Sharankov has overcome the usual reference to paleographic features, prosopography and onomastics, developing chronology of the fonts, the material of the inscriptions and the stoneware style. The translation in Bulgarian made by N. Sharankov for each inscription in his corpus is very useful. The comment on most inscriptions is a scientific publication in itself. I will mention just two of the author's

numerous contributions: the generally accepted opinion that Dionysopolis is a Milesian colony is not founded (pp. 26-27); the city did not change its name at the end of the 4th century BC (p. 26).

Seventy-four of 80 Dionysopolis inscriptions are written in the ancient Greek language. The author studies it in the second part of the dissertation. It becomes clear that the available data do not allow to establish whose colony is Dionysopolis – Ionian or Dorian. According to the language and the structure of the city, its inhabitants had strictly adhered to the then Greek culture. These conclusions of N. Sharankov are well-grounded.

The names in Dionysopolis inscriptions are analyzed in a separate, third part of the dissertation. Data on the successful integration of Thracians into Dionysopolis appears after ca. AD 100 (p. 270). The name of the city is studied comprehensively in all the possible historical sources – epigraphic, numismatic and literary. The author corrects critical editions of Pliny the Elder and Stephen of Byzantium (the last have been published in 2017 and 2014 respectively) in which Rhocolae toponym is written wrongly – a mistake that misleads many scientists to bring out its etymology from three different languages: Thracian, Scythian or Greek. The miss Thracian glossa Dasa polis is identified as Dakibiza – a city in Bithynia (now the city of Gebze in Turkey).

The Conclusion (pp. 296-299) highlights the main deductions of the dissertation. Antique Dionysopolis adhered conservatively to the Greek cultural tradition for 700 years following its excellence. Ten unknown lexemes, recognized in the corpus, enrich the knowledge of the development of the Greek language as a whole. Data retrieved from 550 personal names show that the phrase "mixed Hellenes" in Pseudo-Scymnus should be interpreted more as heterogeneous Hellenes than a Greco-barbarian mixed population. Dionysopolis had not changed its name from the first half of the 4th century BC until the middle of the 6th century AD.

The author's aspiration to maximum completeness is combined with the prudence of a mature scientist – see, for example, pp. 57, 182-183 and 269.

H. Sharankov's utterance is tight and, at the same time, has a rich vocabulary. It is read easily and the lack of any grammatical mistakes is remarkable even for a classical philologist.

The author's report on the PhD thesis' contributions is true (p. 300).

The bibliography is reduced to the titles needed for the theme, and all are quoted in the text.

Comprehensive indexes reinforce the impression of scientific research that is ready to publish.

One hundred and fifty-seven quality images collected in a separate application illustrate and support the author's analysis and conclusions.

The reviewed dissertation is completely independent and contributory scientific research. Hopefully, it will be published soon because it presents modern Bulgarian humanities in excellent light.

I propose to the scientific jury to award Nicolay Stefanov Sharankov the educational and scientific degree “doctor”.

Heraclea Sintica, 02.09.2021